

KADINLAR GÜNÜNE İTHAF

Prof. Dr. Nevzat Çevik Bizim Antalya 8 Mart 2014

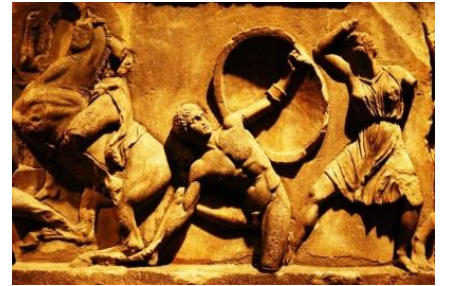
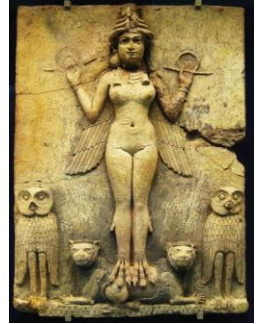
Milyonlarca yıldır yeryüzü uygarlığında baş rol oynadı. Yapılan her iş neredeyse kadın içindi. 40 bin yıldır duvar resimlerine, yontucuklarına yansdı. Neolitikte tarıma, üretime, yerleşik yaşam geçildiyse ve ilk kez insanoğlunun ailecek başını sokacak bir evi olduysa; kalkolitikte kente geçildiyse ve kurulduysa komşuluklar; krallıklar dönüştüyse imparatorluklara, içinde ve yanında yöresinde hep kadın vardı. İnsan uygarlığının baş eseriydi. Erkek dünyasının da vazgeçilmezi. Nerede bir yontu, nerede bir resim ve nerede bir şiir varsa erkekler bunları hep kadınlar için yaptı. Sanatın baş esin kaynağıydı kadınlar. En erken tanrıçalar, en ilkel sanılan, onbinlerce yıllık erken erkeklerin ellerinde vucut buldu. En ünlü eserlerin konusu kadın, sanatçısı erkekti. Orkestra şefleri hep erkek oldu. Kadınları bezeyen mücevherlerin yapımcısı da erkekti: Bir mücevher olan kadına kendi yaptığı ziynetleri takıyordu. Yaşamın en önemli konularının tanrıları elbet kadındı: "Aklın (Athena), üretimin, bereketin (Demeter), doğurganlığın (Kybele), doğanın (Artemis), baharın gelişinin (Persephone), aşkın (Aphrodite) tanrıları hep kadındı. Ama baştanrı hep erkek oldu (Zeus): Yanında da bir eş, tanrıça vardı (Hera). Kadın, analık özelliğini tanrılar aleminde de yitirmiyordu: Örneğin Likya'da "eni mahanahi=tanrıların anası" idi. Tıpkı kral ve kraliçe gibi, ölümlülerin yaşamı ve aile ilişkileri tanrılar alemine yansımış gibiydi.

Çocuklar doğurdu; geleceğin erkeklerini, kadınlarını doğurdu. Sonradan koca olarak şikayet ettiği, kendisini eşit görmeyen uygarsız varlığı kendi eliyle eğitti ve biçimlendirdi. Hapishaneler, kadınlar yüzünden suç işleyen erkeklerle doldu taşı. Şairler en güzel aşk şiirlerini mahpusken yazdılar: Hasan Hüseyin, "Ben seni ekmek paramız olmadığı günlerde de bildim. Yiğittin" derken, Nazım, "Ben, senden önce ölmek isterim" diyordu. Ve yine Nazım, kadınlarımız şiirinde Anadolu kadını eksiksiz anlattı:

"Bizim kadınlarımız:
Korkunç ve mübarek elleri

İnce, küçük çeneleri, kocaman gözleriyle
Anamız, avradımız, yârimiz
Ve sanki hiç yaşanmamış gibi ölen
Ve soframızdaki yeri
Öküzümüzden sonra gelen
Ve dağlara kaçırıp uğrunda hapis yattığımız
Ve ekinde, tütünde, odunda ve pazardaki
Ve kara sabana koşulan ve ağıllarda
İşiltisinde yere saplı bacakların
Oynak, ağır kalçaları ve zilleriyle bizim
olan
Kadınlar,
Bizim kadınlarımız".

Erkek için düello yapan kadın görülmedi ama kadınlar için ölümüne mücadele eden erkek öyküleri binyılları doldurdu. Kadınlar yüzünden çok savaşlar yapıldı: Destansı Troya savaşı nihayetinde bir güzel kadın sebebiyle çıkmıştı: Paris'in, Menelaos'un elinden aldığı dünya güzelinin adı Helen'di. Kadın, paylaşılmazların başındaydı. Nice dünya egemenleri, sadece kadınlara boyun eğdi. 7 kıtaya hükmeden sultanlar en dokunaklı aşk şiirlerini yazdı kadınlara. Mesela koca sultan Yavuz Sultan Selim Han,

"Sîrler pençe-i kahrımdan olurken lerzân.

Beni bir gözleri âhûya zebûn etti felek" diyordu.

Ama aynı erkekler, uğruna vuruştığı ve şiirler yazdığı kadına egemen olmak için de tüm toplumsal kuralları erkek için, erkeğe göre biçimlendirdiler. Kadını mallandılar. Evliliğin, mirasın, tüm yaşamın kuralları erkeğe göre düzenlendi. Belki de sadece son iki yüzyıldır gittikçe yükselen bir çizgide kadın tek başına bir birey olarak toplumda yerini almaya başladı da, Merkel'ler ve daha pekçok başkaları toplumda öne çıkar oldu ve toplum da bu ivmeyle nitelikleşmeye, saygınlasmaya başladı. Kadının sosyal durumu bir toplumun, uygarlığının aynasıdır. Hala partilerin sadece "kadın kolları" varsa ve "erkek kolları"na ihtiyaç yoksa ve hala "kadın bakanlığı" varsa bu çok acı bir zayıflıktandır. Erkek dünyasında yer bulmaya çabalayan kadının en iyi resmidir.

Modern Türk halkı olarak bizim şükranımız Atatürk ve diğer yol arkadaşlarıdır. Yeni dünyanın parçası olduysak, özellikle kadınlarımız onurlu ve özgür bireyler olarak toplumda aldıysa yerlerini, Cumhuriyetin kurucularına borçluyuz. Yoksa Sümer'de Hititi'te olan ve Hamurrabi yasalarıyla tanımlanan kadın ve evlilik kurallarıyla yaşayıp gidiyor olacaktık. Şimdi daha iyilerini yapma görevimiz vardır: Daha geriye gitme ise asla değil. Ve bunu yaparken tek güç kadınlardır. Geriye mi gitmek isteyecekler yoksa daha ileriye mi ? Bize göre onbinlerce yıldır hava hoş. Nasılsa bu dünya baştan beri erkek dünyasıdır: İnsan dünyası değil...

ÖZETLE:

Onun adı kadındı.

Milyonlarca yıl boyunca hep vardı.

Ve o var olduğu için de soylar soyladı. Boylar boyladı.

O var olduğu için uygarlık bugüne erdi.

İktidarda değildi ama iktidardı.

Erkekler dünyayı yönetti, o da erkekleri.

Onun adı kadındı.

Tarihin de, coğrafyanın da her yerindeydi.

Tarlada bereket, evde direkti.

Sevgiliydi, anneydi, eđti, kardeđti,

Bazen tanrıydı,

her zaman insan.

Bazen mitolojilere konuydu,

bazen de savařlara.

Vazgeçilmezdi tüm zamanlar boyunca,

Kendi de vazgeçmezdi birşeyden

Kolay kolay.

Tutkuydu, tehlikeydi, gerçektir.

Siyahı, beyazı, sarısıyla,

Onun adı ađktir. ...

